

GAZETA DATEANILOR III

REVISTA ILUSTRATA PENTRU TOTI

GAZETA DATEANILOR III

Ese la 5 și 20 a fie-cărei luni.

Abonamentul: 10 lei pe an, pentru Transilvania 5 florini, pentru străinătate 12 lei.

A se adresa tot ce privește Redacția și Administrația Directorului-fondator și proprietar al „Gazetei Sătenului” C. C. Datculescu, R.-Sarat

ÎNCEPEM ANUL AL V.

Revista *Gazetei Sătenului* a fost, este și va fi: lumina-rea poporului roman. Dacă s'ar găsi cine-va în lume care să ne demonstreze, că acesta nu este un ideal, fără a ne mai gândi un moment am lăsa cheltnelile enorme facute până-acum pradă vânturilor și cu mâna pe conștiință am pune condiul jos și ne-am ocupa numai cu plugul în speranța, că nouă ne-ar mai putea ajuta Dumnezeu.

Ore lumina-rea poporului român să nu fie un ideal? ba noi credem, că pentru un român nu poate exista alt ideal mai frumos! Luminați acest popor și țară între Tisa, Dunăre și Prut va deveni a lui, până-atunci însă cel d'întăiu venit va putea pune mâna, ca să ne tundă ca pe niște oi; cum stau lucrurile acum s'emi arăte cine-va o oie mai răbdătoare de cât Românul. Câți iepuri nu se ved astăzi scărmanând lână românească! pare că ar fi un blestem căzut asupra-ne pentru veciă.

Câte talente nu se trândăvesc astăzi, orbecând în mizeria, sau aruncându-se dintr'o orgie într'alta deve-

nind în urmă mai mult niște membri seducători și corupători de societate. Intrebați-vă, unde sunt sutele și miile de tineri adăpați și inspirați din isvórele fecunde și mărețe ale istoriei și literaturii?

În fața letargiei complete, în care am căzut, trebuie să ne dăcem, că cu toate resfoirele cărței trecutului, această carte pentru noi tot închisă este; căci alt-fel n'am căuta și aștepta atât amar de timp după un Regulus, Catone, Muciu Scevola; Leonida, sau Aristid, pe când existențele catilinare numără cu legiunile, trântorii băjbae și ne întunecă sórele ca lacustele.

O fericite Miron Costin și voi ceilalți vechi cronicari, ce v'ați speriat de câte-va fumuri de insecte trecătoare, priviți astăzi peste mândra nepótă a lui Traian și fiica lui Ștefan și Mihai, astăzi nu s'ar mai speria nici copii de norul vostru de lacuste, pentru că avem a face cu o hidră de care și un Heracle ar fugi curmat de spaimă.

Dar să nu cređă nimenea, că sub această hidră înțelegem trântorii, ce ne despóia; această mărturisire rușinosă n'o vom face o dată cu capul; de câte-va sute de jidani și alți străini sub masca de români nu ne-am speriat nici o dată; hydra care ne strânge de gât, este întunericul neștiinței, care ne apasă pleópele ca o păclă de plumb otrăvitor și nu ne lasă ca s'aruncăm macar o privire sanetósă în jurul nos-

tru. Ah! numai o dată de ar putea Românul se vađa în jur de sine cu ochii săi proprii.

Veni-va óre vr'o dată acest moment de aur?

Noi ne-am încercat pân'acum în zadar ca să accelerăm venirea aceluia moment și am făcut fórte rău că am putut șovăi un moment în așteptarea lui. Ceea-ce nu este astăzi, póte fi mâine și lupta pentru un ideal trebuie purtată nu patru ani, nu o viață întrégă ci lăsată moștenire din generațiune în generațiune. Roma încă nu s'a construit într'o ăi, au ăis deja străbunii noștri și noi am voit să ridicăm un popor cădută în 4 ani? și încă noi singuri? numai entuziasmul nostru pentru cea mai sântă cauză românescă ne-a putut arunca credința atât de departe!

Și dacă cuiva s'ar părea temerară intențiunea noastră de-a lumina un popor, noi cu modestele noastre cunoștințe și obscurele noastre nume, ne luăm permisiunea a'l ruga să stea puțin de vorbă cu noi pentru a'l convinge, că nu e tocmai lucru greu și mare a lumina un popor. Lucrul principal și putea ăice chiar unicul este: să spui adevărul. Ce folosesc Românului fariseii îndopați de știința cari cred că au învățat carte numai pentru a trage pe sfóră pe cei neînvețați? Ceea-ce folosește Românului scim nu numai noi, dar șcie chiar și el și ar face ast-fel, dacă nu s'ar fi născut pentru fie-care Român un satană, care să-l împingă pe cai povârnișe spre perirea lui proprie.

În țara acésta trăesc două clase de ómeni principale: muncitori și trântori sau speculanți. Cei d'ântău trăesc din munca lor proprie, iar ceilalți trăesc din ceea-ce pot se stórcă cu vorba din pielea celorlalți; și minune! nicăiri ca la noi nu sunt vorbele atât de producătoare și încă ce producătoare! o singură minciună bine potrivită înghite produsul a sute de brațe pe ani întregi înainte.

Ei bine, vi se pare lucru imposibil ca cine-va să aibă curagiul și înțelepciunea a se pune între acești doi pentru a deschide celui d'ântău ochii? Vi se pare lucru atât de greu, a spune adevărul ađi, când minciuna umblă la lumina ăilei? Trebuie cui-va mai mult de cât voința pentru a lumina un popor cum e românul, care deja de la natură e atât de inteligent încă fără nici o scólă te înțelege dacă-i vorbești astă-ăi cum 'i-ai vorbit ieri?

Dacă s'ar găsi cine-va să mai cređa, că noi scótem „Gazeta Sătenului“ pentru a ne înbogăți, poftescă la administrația noastră și bucuros 'l vom primi ca părtaș la câștig și pagubă, cu cât mai mulți, cu atât mai bine veniți!

Dacă s'ar întâmpla vre-odată să avem un prisos cu scóterea gazetei fiți convinși că nici un ban nu 'l va întrebuința proprietarul pentru sine, ci va scóte la lumină alte lucruri folosite România. Ca probă pentru acésta serve curagiul nostru de pân'acum a cheltui fără nici o speranță măcar la o isbandă morală pentru care atât de puțini adoratori se găsesc în mănósa patrie română!

Infrângerii preste infrângerii au dat peste capul nostru și cu tóte aceste nu ne vom da înapoi tocmai acum, când esemplul nostru de șovăire ar infrânge și pe aceia, pe cari 'i am convertit în urma esemplurilor de sacrificiu, arătate pân'acum.

Și óre-ar fi bine ales momentul de a ne retrage din luptă tocmai acum, când dușmanii neamului românesc resar din pământ ca ciupercile, iar pe de altă parte ivirea câte unui luptător serios se póte considera ca un rar fenomen?

Ar fi bine să repăși acum din rândul celor puțini, cari au curagiul a protege un popor pe care-'l smulg toți din tóte părțile?

Nu! pentru că ar fi păcat să lăsăm

pradă lăcomiei nerușinate un fragment al celei mai nobile gînte de pe fața pămîntului, care tot-d'a-una a scris pe stindardul său victorios eliberarea și nobilitarea omenimei. Ar fi o crimă, o lașitate, a nu 'și ridica glasul adevărului acum, cînd poporul român e strivit jur împrejur, exploatat fără milă și calomniat în modul cel mai obrănic tocmai de aceia, cași trăiesc din spinarea lui răbdătoare pînă la uimire.

Dacă un moment am putut șovăi acésta a fost tocmai din cauză, că ne-am speriat de cădurile infinite ale vampirilor și vedem ori-ce luptă de prisos; dar ne-am ȃis îndată: dacă acest neam cădută pînă la ultimul grad, care abia se mai ține pe picioare numai în urma blîndeței sale proverbiale și a virtuților sale istorice, apoi pentru ce se ne speriam noi, cari suntem chemați în primul rînd a 'i întinde o mână de ajutor?

Un popor numai atunci se pôte considera ca nemuritor — alt-fel nici n'ar avea dreptul a se mai numi popor — cînd fie-care individ e pătruns de necesitatea, de-a'și sacrifica viața pentru înaintarea lui. Viața unui om nu valoréză nimic, dacă nu 'și-o espune pentru ném-al său, pe cînd viața unui om, care 'și-o sacrifică fără a reserva pentru sine nimic, a ajuns culmea valorii, căci prin ea asigură neamului său nemurirea, ori cât de neînsemnată 'i s'ar părea cuiva. *Egoismul distruge, sacrificiul zidesce*, acésta maximă pôte fi neînțelésă numai pentru acele creaturi ai căror creeri se mișcă numai atunci, cînd li-se mișcă mai întăiu stomacul.

Cine vrea să remănă în categoria acestor caricaturi ale naturei, rēdice-și pumnul asupra noastră, de ast-fel de idealști nu ne temem! cine e pentru propășirea neamului românesc, vrednic de o existența mai fericită, să pună umărul său alături cu al nostru și dacă ne va fi scris să perim cu toții, de-ar fi posteritatea cît de mișea, are se'și vină în fire și să muncéscă, căci alt-fel n'ar avea de unde și prin cine

se hrăni; după ce vom peri noi muncitorii!

Redacțiunea.

DĚSPRE IMPORTANȚA INDUSTRIEI CASNICE

sau unul din mijlocele practice

pentru a putea săăpu săténul de mizerie.

Săténul nostru nu va putea fi scăpat așa ușor de mizerie, pînă ce mai întăiu — pe lăngă cele alte deja tratate în „Gazeta Săténului” — nu va avea înlesnirea a învăța, pe lăngă meseria de plugar ce o are, încă nă altă meserie industrială oșesi care, ce o pôte exersa în casă, după ce a sfârșit munca cîmpului, și a'și căștiga ast-fel existența sa cum se cade. Singura profesiune de plugar, e vedit că nu'l pôte hrăni mai îndăjuns, căci prețurile bucatelor scad din period în period într'un mod simțitor prin îmbunătățirea mijlocelor de transport ce s'au făcut și diferite înlesniri ce se creiădă; pe cînd trebuințele lui țilnice cresc mereu, și dările către Stat și comună 'i se măresc neconținut.

Așa dar, în timpurile ploioșe, precum și în nopțile lungi ale iernei, mai cu sémă, în loc d'a sta ghemuit într'un colț al bordeiului, sau a se vără la cărciumă pentru a o mori timpul cu d'a sila, linceđend ast-fel nă bună parte din an, el ar putea lucră în casă, diferite obiecte pe care le ar putea vinde ușor neguțătorilor; mărindu'și în modul acesta venitul său anual spre a putea trăi cu demnitate, și a face fața tuturor obligațiunelor sale de om și de brav cetățian. El dăcă e lipsit de carte nă e însă lipsit și de inteligența, de talent, sau de bună voință pentru lucru, după cum pôte mulți ar crede; ci 'i trebite puțină stimulare și ajutorință la început pînă ce învătă încă o meserie casnică, și pînă ce se deprinde cu un nou sistem de traiu, ca nu îndată după ce s'a sfârșit munca cîmpului, să se pue pe trândăvie și beătură, ci se fi ocupat cu lucrut tot anul.

În alte timpuri nu numai că bucatele se vindă cu preț, dar încă 'și mai căștiga ceva în timpul iernei, cu căratul lemnelor din pădure, cu ducerea de mărțuri pe la bălciuri, și alte multe poveri ce ducea dintr'od provincie într'alta de la care mai mult sau mai puțin 'și scotea cheltuiala țilnică; astădă însă tôte aceste transporturi le fac drămurile de fier mai repede și mai estin.

În fata acestor situațiuni, unde totul progresă și se transformă pentru binele și folosul comunității, e o crimă a lăsa pe sătén în starea sa primitivă, fără de a 'i da înlesnirea a se transforma și dănsul ast-fel după cuinț

timpul și împrăjările cer. Credem că nă sacră datorie ne împune a stărui cu toții prin mijlocele morale și materiale de care dispunem, a nu lăsa în suferință lung timp și a i da înlesnirea ca să învețe cu ori ce chip încă o profesiune industrială ore și care, lu crând ast-tel neîntrerupt vara la câmp și iarna la tot felul de obiecte, atât pentru trebuința sa casnică, precum și pentru vânzare în târg la neguțători. Este de o absolută necesitate ca sătenul să învețe tâmplăria, dulgheria, ferăria, cismăria, croitoria și alte diferite meserii ce se pot exercita în casă fără a fi împiedicat de schimbările timpului. Nu voim a dice tocmai că e o rușine, dar constatăm că e nă pagubă foarte mare pentru săten, și pentru țara întrăgă, a nu se găsi în sat un meșteșugar care se pótă bate un cui sau o spiță la nă căruță, a aședa un gém la nă feră-tră, a cöse un nasture la nă haină, a pune o talpă la o cismă, și pentru fie care lucru de nimic, a fi nevoit sătenul a bate cale de o poștă și mai bine, spre a veni la oraș a 'și procura ce 'i trebuie; perdând ast-fel timp și bani. — Asemenea muerile ca și fetele sătenilor trebuie să învețate și deprinse a fi îndămănatice la lucru, învățând a cöse la mașini albituri, haine și diferite obiecte de stofă. A învăța a țese și a împleți tot felul de obiecte de lână, de bambac, de mătase, de in, de cânepă, de pěr de cal etc. Ea umblă de obicei pe ploi și pe vinturi desculță și aprópe despoiată, fără a ține sémă de pudórea sau de delicateta ei de muere, apoi la cea mai mică răcélă pôte cădea bolnavă și a 'și perde chiar viața. În fine, repetăm, și recomandăm, cu insistență, a învăța și a deprinde atât pe săten precum și pe sătencă a munci cu raționament, și a trage folos din munca lor, pentru a putea trăi cum se cade, și a pune capăt mizeriei ce sufer.

Mașinele de cusut au ajuns ađi în cea mai mare perfecțiune, și se pot cumpăra pe un preț mic de tot, ceea ce omul cel mai sărac și o pôte procura. Lucrul ce se pôte cöse printr'o asemenea mașină, nu numai că îmbracă casa, dar încă hrănește familia cu cea mai mare ușurință. În orașe se plâng neguștorii că n'au cine să le cósă cămăși, cravate, haine și diferite alte multe obiecte de îmbrăcăminte, ast fel că cele mai mici lucruri trebuie să le aducă gata din streinătate, fără a ține în sémă de vama urcată și de transportul ce au de plătit; și prin sate vedem ómeni perind de fóme, neavând ce lucra. Ei bine, dar este óre cu putință că numai streinul e capabil a învăța și a exercita ori ce profesiune, și sătenul român se nu fie în stare a învăța alt de cât mánuirea boilor la plug și la pasciune?! Nu. Noi suntem pe deplin convinși că și sătenul român pôte învă-

ța și exerci tape lângă rofjesiunea sa de plugar, încă alte multe meserii folositoare tocmai ca și sătenul strein; destul numai ca a cei cari sunt chemați din firea lucrului a i lumina se 'și facă datoria cum trebuie. E uă nenorocire, că țara nu posedă încă economiști teoretici și practici cari să pricépă a dirige gospodăria țerei pe calea cea dréptă și raționabilă. Se pôte dice că e chiar o fatalitate pentru țară, că mai tóte chestiunile economice ce s'au ivit până ađi au fost pare cu dinadinsul tocmai pe dos tratate și rezolvate. Acei cari sunt însărcinați a dirige chestiunile economice ale țerei, nu șcim dacă e rea voință ce întrebuinteză, sau că nu se pricep a trata lucrurile alt fel? E un ce curios, de nu voim a dice chiar trist, că mai toți fac politică, și că prea puțin se ocupă serios de chestiunile economice, sau mai bine đis de reformele ce sunt de făcut în gospodăria țerei.

În loc de a ne perde timpul cu iluziuni, și a ne servi cu sofiste de tot felul în organizațiunile noastre economice, strigând sub tóte tonurile a înființa fabrici mari sistematice și a goni pe streini cu ori ce preț, e mai logic și mai raționabil a ne măsura puterea și a ne crea ceea ce imperios ne trebuie a dică o industrie casnică spre a putea scápa sătenul de mizerie, și încetu cu încetu a învăța primii pași ai industriei, și ast fel a ajunge treptat acolo unde au ajuns tóte țerile civilizate cu industria lor. Ce ne trebuie a înființa fabrici mari și sistematice, croite după tipurile fabricilor streine, și după un scurt timp a le închide, neputând a funcționa înainte. Câți va cu gura mare și cu mintea scurtă, fără vr'o cunoșcință tehnică sau mercantilă, au fost puși în capul acestor instituțiuni și rezultatul fu că ei se îmbogățiră prin manoperile lor puțin leale, și țara avu págubi simțitoare. Nu vorbim de abuzurile constatate, întorcând produse streine, și a da țerei drept produse naționale pe prețuri urcate, nici de scandalurile acele care fuseră blamate și înferate de presa română și streină, ci vorbim de experiențele acelor personaje ilustre ale țerei, cari 'și au sacrificat averile pentru binele țerei, voind a înființa uă industrie tehnică cu forța și nereușita lor ne pôte servi de exemplu de a procede d'acum înainte mai cu băgare de sémă în crearea de fabrici mari. Abstracțiune făcând de nereușita tuturor acelora, cari s'au cercat a fonda de o dată fabrici mari, repetăm că nouă nu ne trebuie absolutamente fabrici mari căci **sătenul nu trebuie depărtat cu totul de la munca câmpului**, de óre ce agricultura e baza existenței lui și a țerei întregi. Când populația țerei se va mări atunci e de absolută necesitate a se crea fabrici mari sistema-

tice; însă în starea actuală a țerei, fabricile mari în loc de a 'l ajuta pe sătén, 'l vor ruina cu desăvârșire; ele 'l vor face a 'și perde stabilitatea și libertatea sa individuală, făcândul sclavul capitalului celui mare, mai rău poate de cât cum era înainte de aplica rea legei rurale. Țara are trebuință de cetățeni muncitori, liberi și independenți; și asemenea cetățeni cu virtute și adevărată iubire de patrie se pot forma numai din clasa săténului care va învăța carte și nă meserie oareși care pentru îmbunătățirea sôrterii sale, fără a se depărta de la agricultură.

În Finlanda și Suedia, precum și în Danemarca, s'a făcut în timpul din urmă o propagandă foarte mare pentru industria casnică, și în scurt timp ea a luat o dezvoltare miraculoasă. Atât guvernul precum și inițiativa privată n'a cruțat nici bani nici osteneți, și a înființat școli de meserii în fie care sat, reparând ast fel regimente întregi de băcți pi de fete pentru industria casnică. Nu mai puțin atelierele model ce s'au făcut pentru a lufți, au vindecat multe rele de care suferea populația rurală întocmai ca și la noi; și a reformat multe obiceiuri urite ce erau încarnate în masa poporului, adică neactivitatea și abuzul băuturilor spirtoase.

Prin urmare noi unii nu putem în d'ajuns recomanda atât guvernului precum și romeilor de inimă, a nu lăsa pe sătén în suferință, și a stărui ca să aibă pe lângă meseria sa de plugar încă o meserie industrială.

Acei cari au un sincer dor de a vedea pe sătén scăpat de mizerie, și țin a vedea înflorind în țară nă industrie națională potrivită puterii noastre, să luptă și se contribuie a se înființa școli de meserii peste tot locul și ateliere model în fie care sat. *Persónele caritabile și cu dare de mâna care voesc a scóte pe săténul român din nămolul în care e afunțat, să nu uite în v'ăță ca și dupe mórte a testa și a dona fonturi pentru a crea școli de meserii și ateliere din care se póia eși profesioniști cât de mulți, ast fel după cum există în mai tóte țerile civilizate.*

Nu trebuie să ne mirăm de loc dacă vedem încă, săténii cari cu tóte pedepsele ce sunt decretate în legea instrucțiunii publice, preferă a trimete copilul său a păđi vitele la păsciune, și a 'l întrebuița pentru diferite servicii, în loc de a 'l trimete la școlă. — După organizația de ađi a școlilor, copilul de sătén învață într'adevăr lucruri ce póte n'au nici un folos real, și după imaginația simplă a părintelui, scie din practică că o mul are trebuință întâi de a învăța cum să 'și scóta hrana, adică cum să 'și câștige pânea spre a 'și sătura stomacul, și apoi a vedea de carte spre a 'și purifica mîntea. Însă fiind școli de meserii în sat, el se va pătrunde ușor de folósele reale ce 'i va aduce, și

la această școlă nu numai că va trimete copilul său regulat, dar încă o va frecenta și dănsul, mai ales când vor fi și ateliere model de la care póte învăța cu ușurință ceva care 'i aduce folos și 'l scapă de mizerie.

M. de la Corn.

Greșeli în potrive intereselor poporului.

Națiunile se descompun din pricina tendințelor de a se răsboi cu inamicii din afară; aceste tendințe sunt așa de mult încarnate în clasele astăzi conducătoare, încât de și n'ar fi dușmani în afară, nici pricini de răsboi, se lucrăză asupra slăbiciunilor poporului incult, spre a 'l face să vadă un dușman de mórte în afară și mai cu sémă în vecini, cari tocmai ar fi de ajutor pentru îmbunătățirea trainului amândouă popórelor dacă buna înțelegere ar stăpani relațiile lor. De pildă putem lua doué nații puternice asupra cărora este țințită privirea întregii lumi, *Germania și Francia*; tótă munca acestor doué nații se duce vântului, impozitele și pe și caută să absorbă cât mai mult din producția nației spre a ține cheltueli zadarnice și neproducătoare. Regimul militarismului le-au sugrumat economiceșce, pentru că tot plusul de producțiune al nației — *dic plus de producțiune pentru-că înțeleg că impozitele puse ar trebui să aibă în vedere numai plus de producțiune, căci dacă un impozit lovește producția strictul necesar al cetățenului nu mai e cinstit*, — s'a întrebuițat în cheltueli cari au avut ca rezultat retragerea de pe câmpul producțiunii a milióne de brațe folositoare, și deșteptarea în apucăturile poporului a gustului răsboiului care póte fi foarte nobil de ne vom lăa de pe istoriele scrise de poruncelă dar care este barbar, imoral și în paguba dezvoltării producțiunii naționale. Uitându-ne dar la aceste doué popóre care în privința bogățiilor naționale stau în capul

statelor din Europa, vedem vecinică dușmănie, totul să sacrifice pentru armată și război și nimic pentru nație.

Dacă jumătate din sumele ce Germania și Franța au cheltuit de la 1865 și până astăzi, pentru armată și războiul ce vecinic bate la poartă, s'ar fi cheltuit pentru industrie, comerț, agricultură, pentru căi de comunicație, pentru ușurarea sarcinilor puse asupra cetățenilor, aceste două popoare ar fi guvernat amândouă lumile cu bogățiile lor, și trebuie să se țină seama că în asemenea caz și alte popoare și alte țări, ar fi urmat pilda, și deci în Europa cel puțin s'ar fi îmbunătățit mult condițiile de trai, comerțul ar fi luat un sbor mai mare de dezvoltare, industria ar fi avut în ajutorul mai multe capacități cari astăzi și frământa creerii spre a descoperi și mai draconici instrumente de distrugere, în fine totă producțiunea ar fi avut mai multă siguranță iar nu împedecare ca astăzi.

De la terminarea războiului Franco-German, din 1870-71 și până astăzi totă Europa stă înarmată, 17 ani de înarmare și stare de război perpetuu a sdruncinat cu totul echilibrul dintre clasele sociale, și trebuie să ne așteptăm la un desnodământ cât de grabnic al acestei stări de lucruri.

Fură sau nu folositoare poporului aceste înarmări? de ne vom lua după cei ce ne guvernează eșim la încheiere că sunt de folos; la noi când se debate vre o chestie importantă, când se face concesiuni străinilor ni să țină, *n'avem ce face, de am avea 500,000 de baionete, n'am cedă*, și tot-d'a-una cu acest cântec se sugrumă și subjugă poporul. De ne vom lua după adevărata istorie apoi vedem că ruina este încheierea acestei stări de militarism, de înarmare, apărare și război, ruina și sărăcirea poporului. În adevăr în istoria economică găsim fapte cari dovedesc că în timp de război activitatea industrială a nației a fost foarte mare, așa este de pildă faptul că statele Americii de Nord dătoresc în-

ființarea industriei naționale războiului pentru independență, dar tot istoria sinceră ne dovedește că crizele, ruina economică, a fost tot-d'a-una următoare războaielor și chiar în statele Americii de Nord unde bogățiile naturale nu erau secate criza grosnică a urmat războiului pentru independență.

Dacă popoare mari și bogate sunt în pericol din pricina cheltuielilor prea mari pentru armate, dacă apărarea nației prin militarism este tocmai ruinarea nației și când această politică se urmărește și la noi în ce umbră tristă și suspectă vedem viitorul.

Ne-am subjugat economic pe bancherilor și speculanților ca să ne apărăm contra cui? Contra unui dușman d'ocamdată închipuit, și care poate veni din afară; dar pentru Dumnezeu, ce dușmani mai mari putem avea în afară de cât pe bancherii ce ne-au sugrumat economic !!!

Facem niște pași de încercare foarte periculoși, din toate părțile primejdiele ne înconjură, de vom scăpa de ruina ce ne-ar aduce războiul or de unde ar fi apoi nu scăpăm de ruina financiară, stăm într'o alternativă foarte periculoasă din două nenorociri una ne va isbi, dar cea de care mă tem mai mult este să nu ne izbescă și una și alta și mă înfioresc căci probabilitățile sunt pentru ultima temere.

Zamfir N. Filotti.

DOCTORUL CASEI

Corsetul.

S'a arătat în *Gazeta Sătenului* tristele consecințe a strângerei taliei prin corsete.

Mania taliei foarte subțiri a început, din nenorocire, să se răspândească nu numai prin orașe dar și prin unele sate.

D'aci împedecarea dezvoltării organelor interne și reaua lor funcționare. D'aci uă multime de bôle și pierderea freschetei și a frumuseții sânelui care, ținându-se prea ridicat, pentru a părea mai bine așezat și dezvoltat,

deosebit căl' înmoe, 'i strică resorturile sale firești, dar pôte și predispuce la ofică.

Ferițivē dar, tinere fete care doriți a vē face mijlocul mai subțire de cât e și a vē ridica sânul sus, d'a vē strânce în corset și nu întrebuiți nici uă dată așa numitele corsete cu *basc* și cele cu *cuirasă*.

Aceste corseturi vē prăpădesc sănătatea și tinerețea, precum s'a învederat d'atâtea ori.

Și cum v'ați obicinuit a purta corsete, întrebuiți cel puțin de cele scurte, ușore, elastice, moi și puteți fi sigure că ast fel păstrându vē sânul, el se va ține mai mult timp, alb, rotund, tărîcel și păstrându și virginala sa poziție de sine însuși, mai ales dacă 'l îngrijiti, adică spălându'l diminéta și séra cu apă când vē spelați pe obraz.

Examinați puțin una din gravurele din acest număr care representă un corset igienic, care nu descinde pe pulpe.

Dar 'mi veți dice, unele dintre d v mai delicate, că cu ast fel de corset vē pot deșcinde fustele. Șciū, dar n'aveți de cât a pune în a uă pulpă artificială pentru ca să nu fiți nevoite a vē strânce șiretul fustei prea tare ca să nu cadă și să se vadă în josul rochiei. Apoi asemenea corsete simple le înodați și repede, strângând puțin șiretul din *b* și înodând panglicuțele din *c* și *d*.

Eu povățuesc chiar pe cele ce port de mult timp corseturi tari și lungi și care fiind d'o constituțiune robustă, o dată ce au ajuns a avea sânul sbârcit și môle cred că nu pot a »salva aparențele« de cât prin corsete lungi și tari, a întrebuița corsetele mici și a 'și reintări sânul acoperind nóptea cu foi de trandafiri roșii fierte în apă; iar pentru ca să dispară sbârciturele acoperind sânul cu uă amestecătură compusă din 100 grame drojdie de uleiu de in, și câte 10 grame de gumă arabică, tragacant și de canfor pisat.

Doctorul fără arginți.

Flori sêlbatece din România.

(Urmare).

SOVOVÊRCUL

(*Origanum vulgare*).

Acéstă plantă, din familia Labiceilor, e un fel de *Magheran* sêlbatec, pe care 'l întâlnim adesea-ori pe la podgorii, și mai ales pe lângă păduri și chiar prin fânețe. Înfloșce vara, în formă de spic rotund; florile sunt roșii deschise, mirositoare; frunzele cam pârôse. Sêmênța e mărantă. Creșce stufos.

Numele acestei plante vivace vine de la cuvintele elinești și însemnă: podôba munților.

Proprietățile medicinale a acestei plante sunt cunoscute din vechime și chiar mitologia ne spune că Venus vindecă rana lui Enea cu asemenea plantă ce o culesese în muntele Ida. Homer, Aristotel, Pliniu și Virgil pomenesc despre proprietățile vulnerare a Sovovêrcului. Ađi însă 'i se recunôșce proprietăți stimulente, stomachice, expectorante și ceaiul e bun mai ales pentru slăbiciunea stomacului și se crede că are aceleași proprietăți ca Melissa. Foile sale superiôre sunt bune contra reumatismului și durerilor; se pun încălđite.

COCLEARIA sau BURUIANA de SCORBUT (*Cochlearia officinalis*).

Plantă vivace, din familia Cruciferelor, care se gășce pe marginea mării, în Dobrogea, precum și în stare cultivată (ș'atunci e anuală) cu flori micuțe albe și cu foile cu mirosul pătrunđător și tare, iar gustul acriu-amărui. 'I prieșce în locurile umede, umbrite și e mult căutată pentru proprietățile sale anti-sorbutice. E bună a se mânca verde ca salată, de copii scrofuloși, precum și de acei ce n'au poftă de mancare și nu mistuesc lesne.

Se gășce prin multe locuri clișose și revene uă altă specie de coclearia numită *hrean sêlbatec* a cărui rădăcini sunt mai mari și proprietățile mai energice.

Numele vine de la cuvântul *cohlear* și alusiunea e făcută la forma foilor care aduc cu a unei linguri.

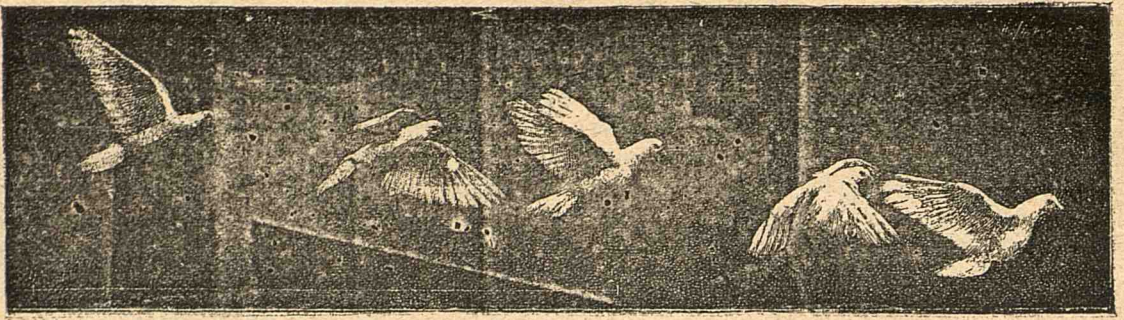
C. C. D.

Petrecheri în familie.

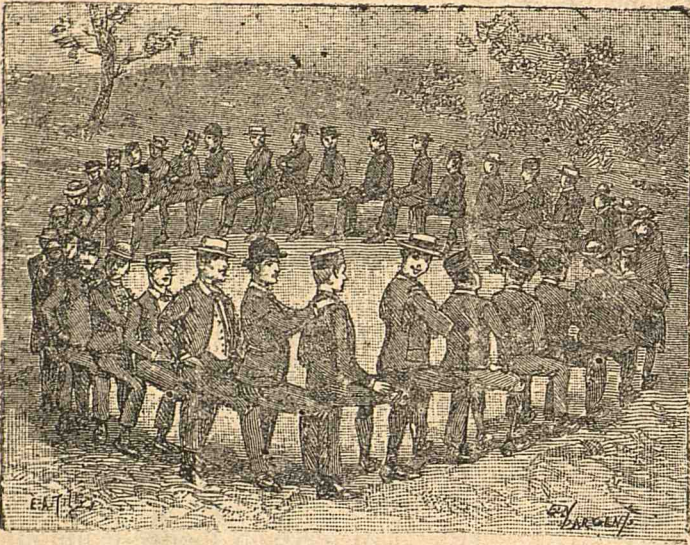
(urmare)

SCAUNELE INPROVIZATE.

Acéstă experiență de echilibru, constă în așcđarea circului, nte a fie cãrria pe ge-

Atitudinile succesive a aripelor porumbeilor în sborul transversal.—(a se vedea art. „Miscellanea“ în acest Nr.).

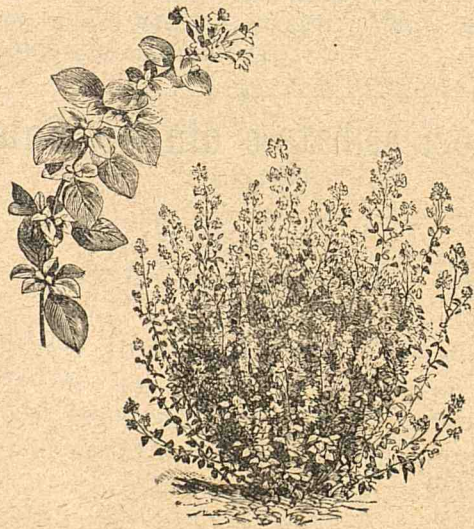
Mijlocul de a se așeza fără scaune.—(explicația în acest număr).

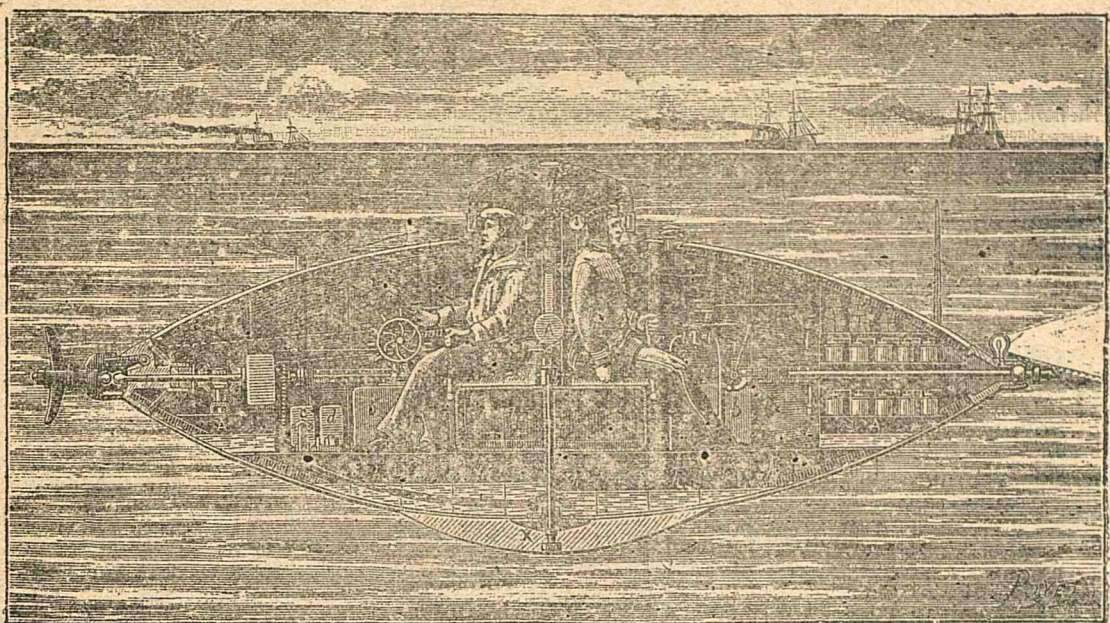
Lichid care arde fără a frige.—(expl. în acest număr).

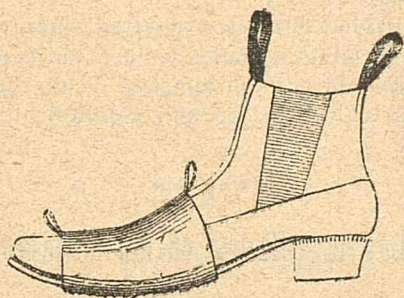
Dălii cu flori simple variate.—(expl. în acest număr).

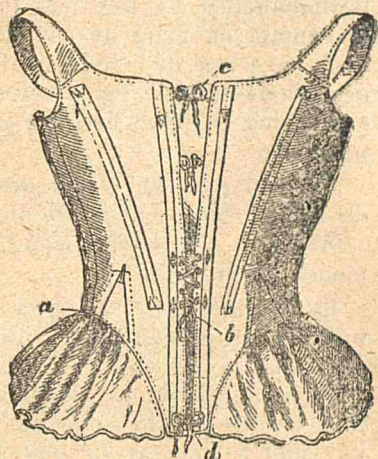
Sovovèrcul.—(expl. în acest număr).

Noul vas sub-marin, adoptat de marina rusescă. (expl. în numărul viitor),

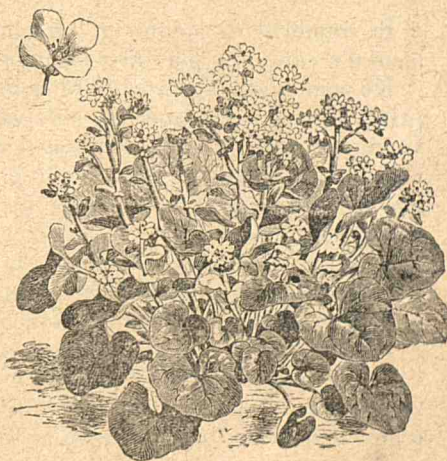
Peritóre de alunecări. (expl. în „Miscellanea“ din'acest No).

Corsetul igienic. (expl. în'acest No).

Zinia de Mexic cu florile desvóltă.
(expl. în'acest număr),

Cochlearia officinatis. (expl. în'acest No.)

nunchiul celui alt — precum arată gravura relativă din'acest număr — pentru a forma uă horă neînteruptă.

E nu numai curiosă dar și practică și o recomandăm, în special, ofițerilor noștri, pentru a introduce în armată acest mijloc d'a se așeza fără scaune, când soldatul e obosit și n'are pe ce să ședă precum se întâmplă adesea ori în locurile băltoase și în manevre pe timp ploios și umed.

OAMENI INCOMBUSTIBILI

Am arătat în precedentele numere diferite preparate cu care, ungându'ți pielea, o faci să devie nesimțitoare la atingerea unui fier încălzit până la roșu... or cât ar fi de subțire acea piele, iar nu îngroșată ca a fierului, care 'ți ia cărbunele cu mâna fără a se unge înainte cu ceva.

Limba, care simte așa de bine gustul mâncărelor, e mai nesimțitoare la căldură ca pielea mânei și acest lucru ne explică puțința saltimbancilor d'a ține mai lung timp limba în contact cu focul de cât chiar mâna care apoi nu e așa de umidă ca limba, pentru a despuia de caloric fierul înroșit sau bumbacul aprins ce pune în gură *precând respiră pe nas*.

De astă dată voi vorbi despre unele lichide volatile care când ard nu frig mâna.

Ast-fel e eterul, care când arde e aprins numai aburul său.

Experiența acé-ta pôte să o facă or cine turnând — precum arată gravura relativă din'acest No — eter în palmă și pe pălărie.

În numărul viitor voi arăta mijlocul d'a face hainele și alte obiecte incombustibile, indicând și cum ar trebui să fie echipați pompierii când merg la foc.

AUTO PIANISTUL

În numărul de acum uă lună arătam mijlocul d'a cânta din pian fără să cunoști muzica.

De astă dată voi vorbi de noul mecanism prin care — învârtind uă manivelă sau învârtind'o prin un mecanism ôre-care — poți cânta o mulțime de cântece la pian, „întocmai ca muzicantul care cântă just, dar fără multă expresiune.“

Acest aparat care se adoptă la ori ce pian e foarte nemerit pentru mici serate dansante și pentru cei ce nu cunosc muzica.

Abonații cari doresc a 'și procura n'au de cât a se adresa fraților Stransky din Paris, 20, rue de Paradis (trimețând una din bandele cu adrese tipărite ale diarului pentru a avea abonații prețurile fixate cele mai jos pentru propagandă, adică pentru 110 franci

și 1 fr. 50 de fie care cântec, (plus portul și vama) un asemenea aparat foarte ingenios.

Dădui adresa de ôre ce m'am convins că aparatul e foarte practic și eficient.

Are forma unei mese negre lustruită care se alătură de pian, ast-fel că fie-care ciocănel al acestui automat să corespundă cu tușele pianului d'asupra căror trebuie să stea la o înălțime de grosimea unui carton gros.

Intorcei manivela, după ce așezi cartonul perforat cu cântecul dorit.

Cilindrul de lemn se invârtește, precum și cartonul și ciocănelele ating tușele în raport cu găurele din carton.

Tot principiul acestui aparat — cu mecanismul destul de complicat pentru a se înțelege fără să 'l vești înainte — reșade în aplicarea ingenioasă a legilor de atingere.

Ciocănelele se pot ridica și lăsa, după voință. Recomand a nu se ține prea jos pe tușele pianului, de ôre-ce, deosebit că desaccordază repede pianul, strică cartónele în scurt timp, dar dă și sunete prea seci, prea tari, cari fac a găci că e vorba de un pian automatic.

Potrivind bine și învârtind manivela regulat produci o melodie care imită cu desăvârșire (afară — o spuseiu — de expresiunea artistică) pe un bun cântător din pian.

Cricid.

Dăliile și Ziniile cu florile desvôltă.

În privința Dăliilor cu florile desvôltă, iață ce scria la 10 Iuliu 1882, C. C. Dateulescu, în *Economia Rurală* a d-lui P. S. Aurelian:

„..... Al doilea fapt e al căpătării varietăților alese și nooi de Dălii sau Gherghine prin semănare. Plantele care es prin acest mijloc de cultură sunt mai pitice, mai vigurose, mai variate în culori și destul de perfecte prin forme. Iață cum am procedat anul acesta pentru a căpăta prin semănare Dălii de colecțiune: Am semănat în uă cutie cu gémuri pusă pe gunoiu, semințele. În Aprilie am răsădit în olițe ce le am ținut sub gémuri la căldură. În Maiu le-am pus în pământ în grădină și 'mi au înflorit vara înainte de a înflori chiar cele alte înmulțite prin tubercule. Semințele 'mi-au produs și plante desvôlte dar care 'și au meritul lor. Cultura acestor plante uă cunoșce tótă lumea. În tratatul de horticultură *Florile* am descris cu multe detalii acéstă mărétă plantă tuberculôsă din familia Composeelor.“

D'atunci sunt aprópe 6 ani și pre când p'atunci d'abea se pomenea, în Europa, de Dăliile cu florile desvôltă, ađi au ajuns a fi preferate celor cu florile bătute și tuberculele

se vând cu mai mare căutare, fiind mult mai elegante ca cele învălta, precum arată una din gravurile colorate din acest No.

Și cu drept cuvânt Dălicele desvöltă sunt căutate ați atât de mult. Florile sunt mai strălucitoare, mai variate în culore, mai proprii pentru făcutul buchetelor, mai pitice, mai timpurii, mai mici, mai înfloritoare, mai numeroase, mai vigurose și înflorind până dă gerul dacă se taie florile îndată ce se trec.

* * *

Ziniile de Mexic cu florile desvöltă sunt nișee plante foarte mărunte, anume pentru bordure. Cu toate acestea florile sunt mari, foarte frumoase, galbene pătate cu portocaliu roșu, care înfloresc toamna foarte mult. Infăcișarea acestor Zinii diferă de a celor alte obișnuite prin grădinele noastre. A produs de curind și ună varietate cu florile învălta, care e tot ast-fel de pitică și crânguroasă ca cea desvöltă. Ceea ce e curios la Zinii e că adesea ori se observă pe aceeași tulpină flori cu culorit deosebit. Asemenea cazuri de discroism au fost observate astă toamnă și de d-l Carrière în una din grădinele de la Verrières a d-lor Vilmorin Andrieux.

Un amator de flori.

CELOR 163!

Celor 163 alegători din col. III de R. Sărat cari n'au votat, le aduc viile mele mulțumiri pentru independența și vitejia ce au arătat *rotând pe față* contra candidaturii administrațiunei.

Mențin cuvântul „vitejie,” căci nu pôte fi de cât vitejie a învățătorului, preotului și săténului d'a resista atâtor presiuni, ingerențe fățișe, amenințări și căutări.

Mențin încă cuvintele „rotând pe față,” de ôre ce și copii știu că votarea numai secretă n'a fost. Circularea plicurelor în'afară din sala de alegere, aducerea în primirea primarilor și subprefecților respectivi a buletinelor neîndoite date de president, construirea specială a urnei în cât plicul cu numele candidatului administrațiunei cădea imediat în urnă iar cel cu numele meu trebuia a fi împins de mai multe ori până putea pătrunde în urnă, pipăirea plicurilor cu buletinul pus de alegător și punerea lor în dreptul lămpii pentru a se ceti coprișul prin subțirele și transparentele plicuri, precum și o mulțime de alte vëdite călcări a legii electorale, 'mi dă tot dreptul d'a nu numi *alegere* ci *numire* a reprezentantului celui mai numeros colegiu de R. Sărat.

În 1884 'mi ați dat 188 voturi, adică cu

5 voturi mai puțin de cât câte voturi a avut același candidat al administrațiunei

Acum în 1888 nu știu cu siguranță câte 'mi ați dat, de ôre-ce la dispuirea scrutinului n'au fost admisi în sala de alegere de cât vr'o decime din cât putea coprinde sala și atât eu cât și duoi, trei prieteni, cari ne aflam în sală, am plecat imediat scârbiți de cele ce vedem. Aud însă că despoiarea scrutinului nu s'a făcut de președinte, ci de ună rudă a candidatului administrațiunei, un domn Gorănescu care *numea ce coprinde plicul fără d'a ceti buletinul*. În adevăr că ac-ță distincțiune se putea face și de cel mai miop, grație subțietății și transparenței plicului precum și a diferenței între grosimea și felul hârtiei buletinelor ambilor candidați.

Monitorul Oficial de la 27 Ianuarie 1888 'mi arată că s'a găsit în urnă 163 buletine cu numele meu.

Deci am avut 25 voturi mai puțin ca în 1884. Eu socotesc, însă că e o mai mare isbândă ca acum 4 ani, de ôre ce e vëdit că presiunile și ingerințele administrațiunei au fost și mai mari de astă dată, ș'apoi secretul votării a lipsit cu desăvêșire.

Mulțumesc dar, din inimă, celor 163 alegători cari au arătat atâta curaj. Mulțumesc și celor 192 (cifrele sunt luate tot dupe „Monitorul Oficial” care ne dă și numărul alegătorilor înscrși și a votanților) cari n'au luat parte la votare dar pôte avêu aceleași simțimente ca cei 163, de ôre-ce avem știință pozitivă că multora nu li s'a dat cărți de alegător, certificate și au fost împedicați d'a veni la vot de revisor, protopop și administrație, pentru că erau cunoscuți ca partizani ai candidaturii mele.

Contați tot d'auna pe mine și nădăjduiți că în curênd va veni timpul ca ori ce alegător să fie lăsat liber a vota pe cine voeșce, iar secretul votului să fie o realitate!

C. C. Datculescu.

Alegerea la colegiul al III din R. Sărat

Pregătirile

Din diferitele alegeri din trecut pentru Cameră și județ, R. Sărat avea dreptul d'a fi socotit printre orașele și județele mai independente, unde opozițiunea liberală avea mai mulți sorti de isbândă.

Din rezultatele de astă dată un om care ar judeca superficial ar putea să'și facă o idee mai puțin bună despre noi.

Colectivitatea a isbutit la câteși trei colegie!

Opozițiunea e ôre mai puțin tare ca înainte?

Nu, din potrivă ea e mai puternică ca tot d'auna aci.

Sunt însă, atâtea cauze care au înlesnit isbânda candidaturilor oficiale și e o nedreptate strigătoare ce ni s'ar face acuzându-ne de slăbiciune. Am fost — e adevărat — învinși, dar grație unor circumstanțe care în puține părți se vor fi produs

Nu cred în'adevăr că s'au întrebuintat atât de mijloace oculte și fâțișe ca la noi.

Să semnalez numai câte va :

Aducerea de peste graniță—în prevederea acestor alegeri — a milionarului Al. C. Plagino „delegatul plenipotențiar al M. S. Regelui“ (precum glăsuște cărțile sale de vizită răspândite cu profușiune în oraș și județ); întrebuintarea sa ca agent activ electoral cu misiuni multiple și... convingătoare, activitatea sa extraordinară în cât cu totă bătrînețea sa, a stat neclintit—ca un gardian credincios al colectivității — în tot timpul alegerii, la ușa sălei de alegere »convîngend« pe trecători.

»Cartea cu desăvîrșit albă« dată administrației d'a scôte **cu ori ce chip și sacrificii** numai pe cei 4 deputați colecțiviști.

Trimiterea unui Președinte al biroului electoral ca d. Costică Nicolau.

Violarea secretului votului.

Terorizarea cum nu s'a mai pomenit.

Descurajarea marei părți a opoziției d'a lua parte la colegiul al III-lea *la care opozițiunea* mai că n'a participat din... diferite motive, ca și la 1884.

* * *

Vă reamintiți că acum 4 ani candidatul administrației reușise, grație unor fraude și chiar ast-fel numai cu 5 voturi.

Atunci se vedu că coleg. III e atât de independent.

Acum pot dice că a probat că e vitez și dacă toți cari s'au pretins în ajunul alegerii a lucra pentru opoziție ar fi combătut candidatul colectivist, reușita era deplină pentru opoziția liberală în col. al III cu toate *nepomenitele* presiuni. Acesta e vedit și nimeni nu o pôte tăgădui!

Dar iată în scurt istoricul acestei alegerii a col. III dia R.-Sărat:

Alegerea de delegați s'a făcut sub activa direcțiune a subprefecților, agenților fiscali și tot ce ține de administrație.

Se știa că dacă d. C. C. Datculescu—care e așa de popular printre populațiunea noastră rurală — își pune candidatura, va eși negreșit.

S'a luat dar cele mai strașnice măsuri, mai

întâi pentru a nu se alege el delegat în nici o comună, și a'l împedeca—prin această protestațiune—d'a primi a i se pune candidatura și a se alege în tot județul delegați numai dintre cei siguri d'ai administrațiunei. D'asemenea d'a se împedeca facerea alegerilor în comunele unde colectivității nu erau siguri de reușita.

Datcule: cu fuse ales delegat în toate comunele unde i se pusese candidatura, cu toate că subprefecții și pomojnicii erau în sate pentru a opri această. *Directorul Gazetei Săteanului* fu, dar, nevoit d'a primi să i se pue candidatura iar administrația d'a lua măsuri esecțiionale.

Datculescu trebuia să fie împedecat de a se alege *cu ori ce chip*.

Cummatol nusului pentru a fi reprezentantul colectivist al celui mai numeros colegiu din acest județ, împreună cu controlorii săi de la Casierie, perceptorii, pomojnicii, subprefecți etc., porniră din sat în sat și după vr'o 3, 4 inspecțiuni organiză în căprării delegații aleși și d'a căror ascultare de stăpânire erau siguri.

Și cum în o mulțime de comuni nu se făcuse nici o alegere de delegați, se dete „din oficiu“ certificate pe nume deschis sau pe nume sigure a agenților ținând de administrație și casierie.

Unii săteni se revoltară, probă numeroșele petiții date procurorului pentru a cere pedepsirea substitutorilor.

Delegaților nu li se dete certificatele, ci se lasară în păstrarea primarilor respectivi, cari nici nu le dădură spre a vota celor suspecti de independență (probă tot reclamările date Procurorului și.... trimiterea spre cercetare a subprefecților).

Alegătorilor direcți, precum preoți și învățători, despre cari Protopopul și Revizorul școlar, în inspecția ce făcu pentru alegeri, nu garantă, cu toate amenințările că va vota candidatul administrației, li se interzise d'a veni la vot, iar celor bănuți că nu vor asculta nu li se dete cărți de alegători, din care pricină s'au vedut atâtea înscriși pe liste și împedecați de a vota neavând cărți de alegători.

In ajunul alegerii.

Alegătorii fură aduși în sêra și dimineața zilei de alegere în săni întovărășiți și ținuti d'apropo de primari și notari, cari răspundeau de alegătorii din satul lor pomojnicii și subprefecților. Pentru a'i intimida îi trecură prin naintea localului de alegere, în fața cărui sta înșiruită multă armată având cartușe și sub conducerea ofiterilor, maiorilor și colonelului. Apoi îi găsdui, ospătă și păzi în localuri anumite. Învățătorii fură chemați la Revizorul școlar venit în'adins, care 'i dăs-

căli« Preoții de Protoereul care le »propo-vedui!»

Se împedică ținerea de întrunire și se o pri d'a se da opoziției cea mai mică sală pentru a se ține întrunire. Apelurile către alegători pentru a vota contra candidatului administrației fură oprite d'a se împărți și distribuitorii lor amenințați cu bătaia și închisoarea. În schimbul profesiei de credință, administrația prodigă berea și vinul care se distribuie gratis alegătorilor.

Câți va alegători ai col. III, cari luptaseră pe față până deună și cu opoziția și contra aceluiași candidat colectivist al col III și schimbărilor *imediat* »opiniile« și devenirea agenții prea zeloși colectivisti; printre aceștia semnalează pe sătenui *Dumitru Popa din Bisoca*, cunoscut redacțiilor opoziționiste prin protestările sale de opozant, precum și denunțurile contra administrației.

Un tip a la Dincă Skiler.

Diua alegerii

A doua zi — dis de dimineță — piața în care e localul alegerii precum și intrările sale fură ocupate de *întreg* personalul poliției și casieriei, de toți pomojnicii, sub prefectii, perceptorii și slujbașii de totă mână.

Alegerea începu. Alegătorii se aduceau grupe, grupe, de câte 3 la 8 inși, după câți erau în comună, de către respectivii primari și notari. Li se făcea ultimele cercetări de n'are vr'un buletin d'al opoziției, i se da plicul și buletinul candidatului administrației și trecea printre revizor, protopop, pomojnic, sub prefect, casier, perceptor și agent polițienesc. Intra în sala de alegere grupul *întreg d'odată* fie că erau 8 inși. Li se lua și verifica certificatele și cărțile de alegător de către delegatul candidatului administrației, *care nu era membru al biuroului* și apoi tot acesta le rupea fără cel mai mic amestec al biuroului alegerii. Li se da un plic și câte un buletin de vot. Când 'l aducea președintelui, acesta 'l pipăia și examina bine, punându-l și în lumină pentru a 'i pătrunde misterul. Precauțiune zadarnică, de ore ce urna era anumit întocmită pentru violarea secretului votului; având o deschidătură foarte îngustă; subțirile plic cu buletinul candidatului administrativ pătrundea d'odată în urnă, iar al lui Dateulescu trebuia a fi împins de mai multe ori și scuturat urna, fiind de hârtie mai grosă.

La eșire cei bănuți și cari se lăsau erau din nou cercetați și li se cerea în dărăt plicul și buletinele date de biuro și o droae de agenți administrativi le strigau ceea ce observase, d'almintrelea, fie cine:

»Știm ce votați, hârtia cu buletinul d lui Alecu Tătăranu e subțire și schivisită, și a lui Dateulescu groasă și aspră.«

Se înțelege că se protestă președintelui ca-

re drept răspuns, da cu pumnii în masă și urnă, poftea pe revisor să vie în sala de alegere și isgoni singur, fără d'a aresta luind de piept, pe unul din slujbașii poliției care nu era, firește, alegător și care era cel dinții la ușa sălei de alegere.

Lumea fu coprinșă de desgust și votarea urmă de la orele 11 din *și de formă* temându-se și de ceata de bătăuși din'aintea localului de alegere care în ajun, spre a fi mai bine destinsă de alegători, încinsese o horă în piață.

La despuierea scrutinului buletinele se citea de d-l Gorănescu, ruda candidatului administrației, care în gura mare dicea ce coprinde — ca și președintele — înainte de a se desface și scote din plic.

Rezultatul

Aud că din vr'o 500 votanți găsi 200 cu numele Dateulescu și vă închipuiți cât 'mi a fost de mare mirarea vădând că cu toate aceste presiuni ne mai pomenite nicăeri și cu lipsa cu *desvârșire* a secretului votului s'au putut găsi atâtea oameni hotărâți.

Proclamarea alesului fu primită în tăcerea cea mai semnificativă și numai, târziu apoi, ceata de bătăuși porni pe strade cu torțe și cu musica pentru.... a se lua la o cărciumă la bătaie între ei până la sânge.

Ceea-ce e foarte semnificativ în această »aleger« caraghioslăc, e atitudinea posomorită a alegătorilor de la țară.

Or-cine 'i ar fi privit și ar fi format convingerea că:

— *umilitul alegător de la țară, a înțeles, se deșteptă*; e ultima oră când se mai lasă nu numai a fi înșelat, dar și batjocorit.

Nici un strigăt nu ese din înțeleștatele lor guri, nici un semn de bucurie sau de înținare; singuri ochii lor vorbesc.

* * *

Colectivitate! Iați diua bună de la colegiul al III-lea de R. Sărat.

E ultimul deputat de »poruncelă« ce 'ți dă; acesta o știi, ai văzut'o, după proclamarea de aseră!

Cu toate presiunile vóstre, cu totă tăcerea adencă a opoziției din diua de eri, cu toate urnele vóstre anumit construite pentru violarea secretului votului, cu toate ce ați făcut voi, chiar repetându-le la o altă dată, nu mai isbutiți la colegiul III de R. Sărat.

Escesele vóstre, tocmai au deschis mai mult ochii celor ce 'i socoți orbi. Acum sunteți siguri!

Iar d-ta, tinere d-le Tătăranu, cred că ai priceput că pentru a putea a te mai presenta o a treia oră înaintea celor ce te au votat în 1884 ș'acum, alta trebuie să 'ți fie atitudinea

în corpurile legiuitoare ca în cei 4 ani din urmă.

Cel ce scrie aceste rânduri nu 'ți e un dușman personal; te conjură, însă a face ceva pentru sătén, preot și învățător dacă voești a fi reales cu plăcere de alegătorul de la țară, iar nu... cum ai vădut de astă dată... desgustându-te, poți, în'ăuntrul d-le de *tôte* ce ai vădut și pe care..... le trec.

(Națiunea) *Un alegător.*

DIN ȚARĂ

Colaboratorul nostru N. Andreescu, care 'și pusese candidatura în col. III de Mușcel 'i a lipsit câte va voturi pentru a fi ales contra candidatului administrației. La balotagiu, însă, 'și a retras candidatura. Regretăm și ne mirăm pentru ce 'și a retras candidatura, când avusese 157 voturi. S'a ales d. G. G. Năstăseanu guvernamental.

Colegiul al III-lea de Covurlui, reputat de colegiu al administrației a ales un opozant pe d. Moise Pacu (143 voturi), fost colaborator la această revistă.

Colegiul al III-lea din Brăila a ales pe d. N. Filipescu publicist, cu 207 voturi.

Colegiul al III-lea din Buzeu pe d. D. Butculescu (523 v.), I. Marghiloman (498 v.)

Colegiul al III-lea din Mehedinți pe d. A. Cuza (250 v.), I. Ștefănescu (469 v.)

Colegiul al III-lea din Tutova pe d. D. A. Sturza (358 v.)

Colegiul al III-lea Vlașca pe d. C. D. Bădulescu (278 v.)

Toți aceștia contra candidaturilor oficiale.

Colegiul al III-lea fără cuvânt a fost botezat, de unii, »colegiul cădăturilor.« Când stăpânirea va lăsa alegătorii col. III să voteze cum vor voi, fie sigură că nu vor alege — ca d'astă dată în multe județe — candidații administrației căduți în cele alte colegii!

În numărul de la 12 Febr. st. n. al ziarului parisian *Le XIXe siècle* ce primim azi, găsim uă corespondență din St Petersburg intitulată »România și întreita alianță,« în care găsim următoarele îngrijitoare rânduri:

»Se afirmă că intrarea României în întreita alianță e decisă în principii și că d-l Sturza nu s'a dus la Bismarck de cât pentru a regula cu dânsul situațiunea și tot în același scop d-l Sturza a convorbit atâta la Viena cu contele Kaluoky. Eșceptându-se Germanii cari locuiesc în România, totă națiunea

română e cu totul opusă vr'unei alianțe cu Germania și Austria.«

Corespondența sfârșește prin niște cuvinte forte grave la adresa M. S. Regele »care susține un guvernământ în potriva opiniunii publice. Intrarea României în întreita alianță Germană în un chip definitiv va servi ca semnal al revoluțiunii...«

Dumineca viitoare se întrunește noua Cameră. Opozițiunea — reprezentată prin vr'o 60 deputați fruntași ai opozițiunii din țară și energici oratori — va da mult de furcă guvernului dacă, cum e ca și probabil, nu se va retrage în cel mai scurt timp.

În această privință aflăm că demisiunea ce 'și o dăduse Ministerul în urma trecutelor alegeri, ar fi fost priimită eri de M. S. Regele.

La ministerul de resbel s'au descoperit noii hoții. Colonelul Dumitrescu Maican, unul dintre vinovați, se spune că a fost dat judecăței.

Auczătorii sunt 12 coloneli din armata activă, cari cu actele în mâni, cer satisfacțiunea pentru întreaga armată română.

Printre numeroasele acuzațiuni ce 'i se aduce sunt și de cele vechi; ast fel în timpul resbelului fabricațiunea obuzelor incredințată d-lui a fost ast fel de defectuasă în cât 30% nu puteau servi și multe eclatau chiar la gura tunului și mulți soldați d'ai noștri fură ast fel omorâți. Se dice că colonelul avea 2 lei de obus din partea fabricantului pentru a 'i se priimi marfa sa, refuzată în alte țeri.

Din 59,708 alegători, înscriși în totă țara, 37,846 au mers la vot.

Candidații guvernamentali au avut	22,100
» opoziției	15,288
» independenți	458
	<u>36,846</u>

Va să dică guvernul a avut 6812 mai mult ca opoziția.

În realitate însă mai puțin, dacă socotim diferiții funcționari.

Acestate dupe „L'Indépendance Roumaine.“

Citim în *Românul*:

Continuăm a priimi sciri rele de prin mai multe districte, în ceia ce privește lipsa de hrană a sătenilor și lipsa de nutreț pentru vite, cari cum dicem într'unul din numerile trecute, p'alocurea au și început să moră de fâme.

Sunt comune unde sătenii nu mai au bob de porumb și au ajuns să cerșescă spre a putea să 'și țină dizele, iar pentru vitele lor sunt nevoiți să 'și desvelască casele, cari sunt a-

coperite cu coceni de porumb, spre a le mai putea nutri.

Luptei se comunică de către o persoană bine informată că de câte va dăle guvernul pare îngrijit mai mult ca ori când de știrile care le a priimit din'afară.

Dupe câte se spun guvernul a pierdut mult în străinătate de când s'a aflat aci de rezultatul alegerilor.

Putem chiar afirma cu siguranță că unul din ministri streini din capitală, ar fi declarat ministerului de externe, că guvernul d-lui Brătianu n'are mult de trăit.

X.

DIN LOCALITATE

Suntem informați că inteligentul revisor scolar Nedelcu și unii din d-nii subprefecți din jud. R. Sarat, nu dau voe a se abona în județ la »Gazeta SătĒnului.«

Se înțelege că asemenea întunecători ai poporului nu pot vedea cu ochi buni această revistă de luminare a peporului. Am dori însă a ști dacă cu voia d lui Prefect se fac asemenea propagande contra acestei reviste, onorată și cu subscripțiunea M. S. Regele pentru scólele de pe la domeniile Sale. Dacă nu, 'l rugăm a pune în vederea celor de prin sate și în special a învățătorilor că n'au a se teme de nici uă urgie a administrațiunii abonându-se la această revistă care numai politică militantă n'a făcut și nu face.

Nefăcându-se nici o satisfacțiune ne rezervăm dreptul d'a intenta procese celor ce împedică abonarea și ne angajăm către cei fricoși cari țin a ceti această revistă, a le o trimete în plicuri sau în alt chip... dacă am ajuns în această stare.

Nu prohibițiunile dvs., zeloși colectivști, ne vor face a ne abate de la calea începută și urmată cu atâtea sacrificii 4 ani de zile, precum nu ne au făcut a ne abate făgăduielele mai marilor dvs. de mii de abonamente. Noi contăm pe ómenii de inimă și hotărâți și fiți siguri că se mai găsească în țară cari să impliněască cea ce dvs. voiți a da condițional.

Vom vedea dar dacă e adevărat sau nu că *Gazeta SătĒnului* pôte a 'și scóte cheltuețele și fără concursul administrației!

Atragem băgarea de sémă a alegătorilor asupra formărei nouelor liste electorale, pentru a cere înscrierea celor omiși.

Alegerile, în'adevăr, d'abea s'au terminat, dar, probabil, că în curěnd se vor face alegeri generale.

Durata actualiei Camere va fi fórte scurtă.

Sciam, din anul 1884, că ne va fi dat a vedea, din nou, la aceste alegeri, grupat la un loc tot personalul polițienesc și administrativ și d'aceia tocmişem cu un fotograf, care se angajase a ne scóte fotografiu cu aspectul din'aintea localului de alegere.

Din nenorocire, pentru istoricul acestor alegeri, tocmai când fotografu 'și luase aparatele sale pentru a fotografia întreaga dróe de slujbași cari ocupau intrarea localului de alegere și »lucrau« alegătorii, parchetul află și interđise fotografu d'a 'și ține angajamentul luat.

Regretăm pentru că suntem privați d'a posedea un asemenea grup complet al slujbașilor de tot felul și de tótă mâna!

Cine șcie, în'adevăr, de ne va mai fi dat a avea puțința să posedăm un asemenea complet grup de slujbași de o asemenea mare varietate, în frunte cu Revisorul scolar, Protopopul, Controlorul Casieriei cel care a ucis un biet birjar pentru că nu mâna mai repede în ultima sa inspecție făcută alegătorilor, și care — negreșit și ađi se plimbă liber pe strade, pre când femeea și copii defunctului birjar umblă pe drumuri cerând dreptate!

Monitorul Oficial de astăzi publică tablou de scóle primare urbane. În acel tablou găsim că în orașul nostru:

Ambele scoli de băeți sunt instalate, în mod fórte nesatisfăcător, într'o clădire cedată de Stat comunei anume pentru scólă. Comuna a mai instalat în ea o parte din autoritățile ei, casarma de pompieri, locuința comandantului de pompieri, și 9 prăvălii cari se închiriađă de comună în folosul său, iar directorii scólelor n'au locuință.

Orașul R.-Sarat are 4 localuri de scólă din care 3 sunt a comunei și 1 închiriat, a cărui chirie anuală e de 1,200 lei. Salariile anuale ale însūtutorilor sunt de 40,980 lei plătiți de Stat. Scolarii înscriși de la 1 August până la 15 Septembrie a fost de 772, din cari 649 români și 123 străini; s'au făcut 790 cereri de înscrieri.

Se scie că, în prevederea alegerilor, fostul polițaiu D. Bănică Zisu fusese înlocuit cu D. Grigore Vulcan; iar D. Bănică Zisu fusese numit controlor la Creditul Agricol.

Acum, că alegerile au trecut, în locul d-lui Bănică Zisu s'a numit d. Const. Berceanu ca controlor al Creditului Agricol din R. Sarat.

X.

MISCELLANEA

ÎNVECHIREA RACHIULUI. Se știe că cu cât „se råde,” adică cu cât se învechește rachiul, cu atât capătă aroma și gustul rachiurilor vechi. Americanii mai nerăbdători, și învechese, în câte va săptămâni, rachiurile lor prin următorul mijloc :

Introduce, pe vrană, mici lămpi incandescente electrice, și... lumina și căldura lor învechesc rachiurile în scurt timp.

TĂRIA PRINCIPALELOR METALE se poate clasa în modul următor : 1) Ferul, 2) Antimoniul, 3) Zincul, 4) Platina, 5) Arama, 6) Aurul, 7) Argintul, 8) Bismutul, 9) Cositorul și al 10 lea) Plumbul.

INTREBUINȚAREA PETROLEULUI LA INCĂLDITUL LOCOMOTIVELOR. S'a încercat nu numai în America și Rusia, dar și în țară, în comuna Galbenu, cătunul Pântecani din jud. R. Sărat.

În străinătate rezultatul a fost avantajos din îndoiul raport al înlesnirii și al economiei. La noi întrebuințarea acestui uleiui mi neral s'a delăsător și probabil că nu s'a găsit avantajos acest combustibil, din cauza re lei alcătuirii a cuptorului.

SEXUL LA PORUMBEI se cunoaște cu înlesnire și siguranță prin următorul mijloc :

Strânge puțin porumbelul cu amândouă mânele, puse peste aripi pe laturea corpului, ast-fel ca capul și coda să fie libere, sau ținel atârnat de vârful aripelor a căror vârfuri le ții cu degetele. Dacă lasă coda în jos e porumbel, iar dacă ține coda în evantaliu sau ridicată e porumbiță.

CURELELE BINE TĂBĂCITE ȘI PRĂGĂTITE se recunosc dacă se taie o bucă țică grosă de un milimetru și se ține mai mult timp în oțet tare. Cureaua tare, nu se umflă curând și nici nu se preface în un fel de pastă gelatinosă precum se întâmplă cu cele rele.

MECANISMUL SBORULUI PORUMBEILOR. Una din gravurele din'acest număr arată atitudinile succesive a aripelor porumbeilor la diferitele momente a sborului lor, precum și pozițiunea—in'acest timp—a păsărei în spațiu.

Grație fotografiei instantanee, mișcările păsărilor în sbor, ce scap vederei, se pot traduce și mecanica va putea trage profituri, și poate pentru construirea de aparate pentru sborat.

UN BUN MIJLOC FERITOR AL ALUNECĂRII, constă în întrebuințarea unor manșone de cauciuc cu ținte, precum arată una din gravurele din'acest număr.

Aceste manșone, de 15 centimetre circumferență și 10 centimetre lungime, le poate pregăti și purta fiecine.

În partea care va veni d'asupra tălpei se bat cae mici de oțel, se întorc și se vără d'asupra ghetei care apoi se încălță. Ast fel încălțat poți merge, cu siguranță d'a nu cădea, pe poleiu, lunecășuri și gheta. Când intri în casă, n'ai de cât a scote manșonele ghetelor pe care le întorci, spre a nu te înțepa, punându-le în buzunarul paltonului.

Dacă s'ar introduce acest sistem de feritoare a alunecării de sigur că am vedea, pe ulițe, mai puțini oameni cădând, julinđuse și chiar rupânduși picerile și mâncle, precum observăm pe fie ce și asemenea cazuri.

AGITAȚIUNEA AGRICOLA DIN FRANȚIA. Uă mare fierbere domnește printre agricultorii din Franția. Cu toți protestesă contra reînnoirii tratatului de comerț cu Italia, contra regimului de favore de care se bucură vinurile streine în Franția și contra menținerii tratamentelor de până'acum a produselor agricole streine.

În Franția dorințele agricultorilor sunt ascultate pentru că astă-și agricultorii din Franția sunt uniți ; iar — nu ca la noi unde nu poate exista nici cea mai mică societate agricolă și unde politicianii de meserie și bancherii formeză »puterea dictatore.«

Noi am dis, și repetăm, cultivatorilor noștri de toate categoriile :

Unițivă, înțelegitivă, formați societăți și publicațiuni pentru a vă lumina, deșcepta și apăra !

TUTUNUL »CAPORAL«; acesta e numele obicinuit care se dă negriciosului tutun ce se consumă în Franția și de care ne dă și magazinul din București de specialitate al Monopolului tutunurilor din România, cu 2 lei pachetul de 50 grame, care în Franția se vinde cu 80 bani.

Acest tutun e muiat cu o soluțiune de sare obicinuită (clorur de sodium) pentru a nu putrezii și a nu fierbe. Din cauza acestei înmuieri cu sare, observăm că tutunul Caporal devine higrometric ; adică când vremea e umedă, trage ca sarea și vice-versa.

Adevăratul nume a tutunului Caporal e *scaferlati*, care e o amestecătură de diferite tutunuri muiate, încălđite și uscate.

Un econom român.